

نمره:
نمره به حروف:
امضای دبیر:

اداره کل آموزش و پرورش شهرستان های استان تهران
مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۲ شهری
دبیرستان دوره دوم دانشجو
سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ * امتحانات نوبت دوم (خرداد ۱۴۰۲)

شماره صندلی:

سؤال و پاسخ

نام و نام خانوادگی:

نام دبیر: استاد حسنی

نام کلاسی: دهم انسانی

نام درس: علوم و فنون ۱

تاریخ امتحان: ۱۴۰۲/۰۳/۰۸

زمان: ۷۵ دقیقه

صفحه: ۱ از ۲

بخش یکم: مبانی تحلیل متن، تاریخ ادبیات و سبک شناسی (4 نمره)

0/5	1	طبق ابیات زیر ، <u>درستی</u> یا <u>نادرستی</u> موارد داده شده را تعیین کنید. « به دل می گفت: با دل نیست بازی کنون باید به کارم حيله سازی بگفت این و به صد دستان و تزویر بجست از دام ، همچون از کمان ، تیر » (آ) ترکیب سازی در واژه « حيله سازی » جزء نکات زبانی این شعر است. (ب) نوع قرارگرفتن قافیه در هر بیت ، نشان می دهد که قالب شعر « غزل » است. <u>درست</u> <u>نادرست</u> <u>درست</u> <u>نادرست</u>																				
0/5	2	واژه مناسب را از <u>داخل کمانک</u> انتخاب کنید. (آ) (<u>زبان پهلوی</u> - <u>زبان پارسی</u>) در دوره اشکانیان و در شمال و شمال شرقی ایران رایج بوده است. (ب) می توان آثار (<u>ابوالفضل میبدی</u> - <u>خواجه عبدالله انصاری</u>) را سرآمد همه نثرهای موزون فارسی شمرد.																				
0/5	3	جاهای خالی را با <u>واژه های مناسب</u> کامل کنید. (آ) در قرن ششم ، و هم سبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند. (ب) حماسه ملی ایران و شعر حماسی با به اوج رسید.																				
0/75	4	آثار « <u>ردیف یکم</u> » به کدام نویسندگان در « <u>ردیف دوم</u> » تعلق دارد؟ (در دیف دوم ، یک مورد اضافی است) <table><tr><td colspan="2">« <u>ردیف یکم</u> »</td><td colspan="2">« <u>ردیف دوم</u> »</td></tr><tr><td>1</td><td>سفرنامه</td><td>آ</td><td>کیکاووس</td></tr><tr><td>2</td><td>چهار مقاله</td><td>ب</td><td>قاضی حمیدالدین بلخی</td></tr><tr><td>3</td><td>قابوسنامه</td><td>پ</td><td>ناصر خسرو</td></tr><tr><td colspan="2">*****</td><td>ت</td><td>نظامی عروضی</td></tr></table>	« <u>ردیف یکم</u> »		« <u>ردیف دوم</u> »		1	سفرنامه	آ	کیکاووس	2	چهار مقاله	ب	قاضی حمیدالدین بلخی	3	قابوسنامه	پ	ناصر خسرو	*****		ت	نظامی عروضی
« <u>ردیف یکم</u> »		« <u>ردیف دوم</u> »																				
1	سفرنامه	آ	کیکاووس																			
2	چهار مقاله	ب	قاضی حمیدالدین بلخی																			
3	قابوسنامه	پ	ناصر خسرو																			
*****		ت	نظامی عروضی																			
0/5	5	در هر پرسش ، <u>مناسب ترین گزینه</u> را انتخاب کنید. (آ) همه گزینه های زیر ، از نمونه های نثر « دوره غزنوی و سلجوقی » است ، <u>به جز</u> : (1) سیاست نامه (2) کیمیای سعادت (3) التفهیم (4) کشف المحجوب (ب) کدام گزینه ، جزء ویژگی های « فکری » شعر سبک خراسانی <u>نیست</u> ؟ (1) بهره گرفتن از تشبیه حسّی در توصیف پدیده ها (2) طبیعی ، محسوس و عینی بودن توصیفات (3) سادگی اشعار پندآموز و اندرزگونه (4) حاکمیت روح حماسه بر ادبیات																				
0/5	6	<u>درست</u> یا <u>نادرست</u> بودن عبارت های زیر را مشخص کنید. (آ) شعر تعلیمی در قرن چهارم و نیمه اول پنجم به وجود آمد ولی در دوره غزنویان به پختگی رسید. (ب) سبک هندی در تقسیم بندی محمد تقی بهار ، سبکی است که در تمام طول قرن سیزدهم جریان دارد.																				
0/5	7	به پرسش های زیر <u>پاسخ دهید</u> . (آ) به مجموعه ویژگی هایی که شاعر یا نویسنده در نحوه اندیشه به کار می گیرد ، چه می گویند؟ (ب) تحول سبک شعر در نیمه دوم قرن ششم و اوایل قرن هفتم ، مقدمه ظهور کدام سبک در شعر فارسی شد؟																				

8	عبارت زیر ، <u>کدام اثر</u> را معرفی می کند؟ « موضوع این کتاب ، تاریخ گذشته ایران است ؛ امروزه فقط چند صفحه ای از مقدمه آن باقی مانده است. »	0/25
بخش دوم: <u>موسیقی شعر</u> (6 نمره)		
9	حسّ و حال حاکم بر فضای کدام یک از دو شعر زیر ، « <u>حزن انگیز و غمناک</u> » است؟ (آ) آن پیکر شریف چو بر روی خاک ماند زین نظم ، شد گشوده به رویم در آلم (ب) ای مهر تو در دل ها ، وی مهر تو بر لب ها تا خار غم عشقت ، آویخته در دامن بر روی او پیاده گذشت و سواره هم بر قلب من نشست ، ز مرهم ، هزار هم وی شور تو در سرها ، وی سرتو در جان ها کوتاه نظری باشد ، رفتن به گلستان ها	0/25
10	تعداد رکن های کدام یک از دو مصراع زیر ، از دیگری <u>بیشتر</u> است؟ (آ) دلی کز تو سوزد چه باشد دوایش (ب) ببستی چشم یعنی وقت خواب است	0/25
11	کدام یک از واژه های زیر ، طبق الگوی هجایی « <u>صامت + مصوّت بلند + صامت + صامت</u> » ساخته شده است؟ (آ) دوست (ب) سیر (پ) سبز (ت) چوب	0/25
12	چرا هجای واژه های « کیست » (<u>U</u>) و « چه » (<u>U</u>) در مصراع های زیر با هجای واژه « گُل » (_) یکسان است؟ (آ) آن که چنان می رود ، ای عجب او جان <u>کیست</u> ؟ (ب) ناگهان پرده برانداخته ای یعنی <u>چه</u> ؟	0/25
13	(آ) شعر زیر در <u>چه قالبی</u> سروده شده است؟ (ب) <u>یکی از ویژگی های</u> این نوع شعر را بنویسید. « تو را من چشم در راهم ؛ / شاهنگام / که می گیرند در شاخ تلاجن ، سایه ها رنگ سیاهی / وزان دل خستگانت راست ، اندوهی فراهم ؛ / تو را من چشم در راهم . »	0/5
14	گزینه مناسب را از <u>داخل کمانک</u> انتخاب کنید. (آ) اگر واژه « جنگ آور » را با حذف همزه بخوانیم ، نشانه های هجایی آن (« <u>U</u> _____ » / « _____ ») است. (ب) واج « ه » در واژه (<u>نگاه</u> / <u>مجموعه</u>) یک « صامت » است.	0/5
15	علامت هجاهای کدام بیت ، چهار بار (<u>U</u>) تکرار شده است؟ (آ) در این باغ از خدا خواهد دگر پیرانه سر حافظ (ب) رفیقان چنان عهد صحبت شکستند نشیند بر لب جویی و سروی در کنار آرد که گویی نبوده است خود آشنایی	0/5

16	<u>تقطیع هجایی</u> بیت زیر را انجام دهید و همراه با <u>نشانه های هجایی</u> آن در جدول زیر بنویسید. « آینه ار نقش تو بنمود راست خود شکن ، آینه شکستن خطاست » <table><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr></table>																																																				
17	جاهای خالی را با <u>واژه های مناسب</u> کامل کنید. آ) واحد وزن در شعر فارسی و در بسیاری از زبان های دیگر است. ب) قُدا آخرین حرف اصلی واژه قافیه را می نامیدند.																																																				
18	هریک از اصطلاحات « <u>ردیف یکم</u> » به کدام بیت در « <u>ردیف دوم</u> » مربوط است؟ (یک بیت در ردیف دوم اضافی است.) <table><tr><td colspan="2">« <u>ردیف یکم</u> »</td><td colspan="2">« <u>ردیف دوم</u> »</td></tr><tr><td>1</td><td>ذوقافیتین</td><td>آ</td><td>گلزارو باغ عالمی،چشم و چراغ عالمی/ هم درد و داغ عالمی ، چون پا نهی اندر جفا</td></tr><tr><td>2</td><td>قافیه درونی</td><td>ب</td><td>نشود فاش کسی ، آنچه میان من و توست / تا اشارات نظر ، نامه رسان من و توست</td></tr><tr><td></td><td>*****</td><td>پ</td><td>گزید از غنیمت ظرایف بسی / کز آن سان نبیند طرایف کسی</td></tr></table>	« <u>ردیف یکم</u> »		« <u>ردیف دوم</u> »		1	ذوقافیتین	آ	گلزارو باغ عالمی،چشم و چراغ عالمی/ هم درد و داغ عالمی ، چون پا نهی اندر جفا	2	قافیه درونی	ب	نشود فاش کسی ، آنچه میان من و توست / تا اشارات نظر ، نامه رسان من و توست		*****	پ	گزید از غنیمت ظرایف بسی / کز آن سان نبیند طرایف کسی																																				
« <u>ردیف یکم</u> »		« <u>ردیف دوم</u> »																																																			
1	ذوقافیتین	آ	گلزارو باغ عالمی،چشم و چراغ عالمی/ هم درد و داغ عالمی ، چون پا نهی اندر جفا																																																		
2	قافیه درونی	ب	نشود فاش کسی ، آنچه میان من و توست / تا اشارات نظر ، نامه رسان من و توست																																																		
	*****	پ	گزید از غنیمت ظرایف بسی / کز آن سان نبیند طرایف کسی																																																		
19	در کدام بیت ، « <u>ردیف</u> » <u>وجود ندارد</u>؟ آ) گلاب است گویی به جویش روان همی شاد گردد ز بویش روان ب) روز وصل دوستداران یاد باد یاد باد آن روزگاران یاد باد																																																				
20	قافیه در کدام بیت ، <u>نادرست</u> است؟ 1) من کی ام آن را که شرح آن دهم 2) چون بدیدش یاد آورد آن خویش 3) چه گفت آن خداوند تنزیل و وحی 4) می نماید مار ، اندر چشم ، مال ور دهم آن شرح ، خط بر جان نهم بی طمع شد ز اُشترِ آن یار و خویش خداوند امر و خداوند نهی هر دو چشمِ خویش را نیکو بَمال																																																				
21	در بیت زیر ، <u>موارد خواسته شده</u> را تعیین کنید. « چندان که گفتم غم با طیبیان درمان نکردند مسکین غریبان » آ) <u>واژه های قافیه</u> ب) <u>حروف الحاقی</u> پ) <u>حروف اصلی قافیه</u> ت) <u>قاعده قافیه</u>																																																				
بخش سوم: <u>زیباشناسی</u> (6 نمره)																																																					
22	آرایه « <u>واج آرای</u> » در کدام یک از ابیات زیر ، مشهودتر است؟ آ) ما را سری است با تو ، که گر خلق روزگار دشمن شوند و سر برود ، هم بر آن سریم ب) خیزید و خز آید که هنگام خزان است باد خنک از جانب خوارزم وزان است																																																				

0/25	23 کدام <u>آرایه بدیع لفظی</u> ، بر تأثیر آهنگین رباعی زیر افزوده است؟ « با من بودی ، مَنّت نمی دانستم تا من بودی ، مَنّت نمی دانستم رفتم چه من از میان تو را دانستم با من بودی ، مَنّت نمی دانستم »
0/5	24 (آ) در عبارت زیر ، <u>سجع</u> را بیابید. (ب) <u>نوع آن</u> را مشخص کنید. « پشت و پناه سپاه من بود ، در دیده دشمنان خار و بر روی دوستان خال. »
0/25	25 به دلیل کاربرد واژه های مشخص شده در عبارت زیر ، می توان این عبارت را نامید. « پادشاهی او راست <u>زیبنده</u> ، خدایی او راست <u>در خورنده</u> ، بلندی و برتری از درگاه او جوی و بس . »
0/25	26 ارزش موسیقایی کاربرد « <u>سجع</u> » در کدام یک از دو عبارت زیر ، بیشتر است؟ (آ) در ایّام طفولیت ، متعبّد و شب خیز بودم و مولع زهد و پرهیز . (ب) عابدی در سبیل ، منکر حال درویشان بود و بی خبر از درد ایشان .
0/5	27 الف) <u>تقابل سجع های متوازن یا متوازی</u> در کدام یک از بیت های زیر ، مشاهده می شود؟ (ب) کاربرد این سجع ها ، سبب پیدایش <u>کدام آرایه بدیع لفظی</u> شده است؟ (آ) تیر بلای او را جز دل هدف نباشد تیغ جفای او را جز جان سپر نباشد (ب) در بزم ز رخسار دو صد شمع برافروز وز لعل شکر بار ، می و نقل فرو ریز
0/5	28 الف) در کدام یک از ابیات ، شاعر از آرایه « <u>ترصیع</u> » بهره برده است؟ (ب) <u>دلیل انتخاب خود</u> را بنویسید. (آ) چرا مطرب نمی خواند سرودی؟ چرا ساقی نمی گوید درودی؟ (ب) ما برون را ننگریم و قال را ما درون را بنگریم و حال را
0/5	29 در بیت « هر که گوید کلاغ چون <u>باز</u> است / نشنوندش که دیده ها <u>باز</u> است » ، (آ) واژه های مشخص شده ، کدام آرایه بدیع لفظی را پدید آورده است؟ (ب) دلیل خود را بنویسید.
0/5	30 در بیت « وجه خدا اگر ت شودت منظر نظر / زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی » ، (آ) <u>یکسانی واج ها در کدام دو واژه</u> از عوامل غنای موسیقی لفظی شعر شده است؟ (ب) این ویژگی موجب ایجاد چه <u>آرایه ای</u> شده است؟

31	در هریک از بیت های « <u>ردیف یکم</u> » ، کدام یک از جناس ها در « <u>ردیف دوم</u> » ، به کار رفته است؟	1																				
	<table><tr><th colspan="2">« <u>ردیف یکم</u> »</th><th colspan="2">« <u>ردیف دوم</u> »</th></tr><tr><td>1</td><td>زد به دلم در آتشی ، عشق بتی که نام او / زهره و آفتاب را زهره به آب می کند</td><td>آ</td><td>ناهمسان اختلافی</td></tr><tr><td>2</td><td>غم خویش در زندگی خور که خویش / به مرده نپردازد از حرص خویش</td><td>ب</td><td>همسان</td></tr><tr><td>3</td><td>وه چه بیگانه گذشتی ، نه کلامی نه سلامی / نه نگاهی به نویدی ، نه امیدی به پیامی</td><td>پ</td><td>ناهمسان افزایشی</td></tr><tr><td>4</td><td>مرا زمانه ز یارم به منزلی انداخت / که راضی ام به نسیمی کز آن دیار آید</td><td>ت</td><td>ناهمسان حرکتی</td></tr></table>	« <u>ردیف یکم</u> »		« <u>ردیف دوم</u> »		1	زد به دلم در آتشی ، عشق بتی که نام او / زهره و آفتاب را زهره به آب می کند	آ	ناهمسان اختلافی	2	غم خویش در زندگی خور که خویش / به مرده نپردازد از حرص خویش	ب	همسان	3	وه چه بیگانه گذشتی ، نه کلامی نه سلامی / نه نگاهی به نویدی ، نه امیدی به پیامی	پ	ناهمسان افزایشی	4	مرا زمانه ز یارم به منزلی انداخت / که راضی ام به نسیمی کز آن دیار آید	ت	ناهمسان حرکتی	
« <u>ردیف یکم</u> »		« <u>ردیف دوم</u> »																				
1	زد به دلم در آتشی ، عشق بتی که نام او / زهره و آفتاب را زهره به آب می کند	آ	ناهمسان اختلافی																			
2	غم خویش در زندگی خور که خویش / به مرده نپردازد از حرص خویش	ب	همسان																			
3	وه چه بیگانه گذشتی ، نه کلامی نه سلامی / نه نگاهی به نویدی ، نه امیدی به پیامی	پ	ناهمسان افزایشی																			
4	مرا زمانه ز یارم به منزلی انداخت / که راضی ام به نسیمی کز آن دیار آید	ت	ناهمسان حرکتی																			
32	هر یک از بخش های مشخص شده در بیت های زیر ، <u>چه آرایه ای</u> دارد؟ (آ) <u>خواب</u> <u>نوشین</u> بامداد رحیل باز دارد پیاده را ز سبیل (ب) به مُلکِ جَم ، مشو غره که این پیران رویین تن / به <u>دستان</u> ت به دست آرد اگر خود پور دستانی	0/5																				
33	هریک از توضیحات زیر ، کدام <u>آرایه بدیع لفظی</u> را معرفی می کنند؟ (آ) هم ریشه بودن واژه ها در حروف اصلی. (ب) ناهمسانی واژه ها در تعداد واج.	0/5																				
34	مناسب ترین گزینه را انتخاب کنید. (آ) کدام یک از آرایه های زیر ، <u>موضوع علم بدیع لفظی</u> می باشد؟ (1) متناقض نما (2) تکرار (3) تشبیه (4) مجاز (ب) کدام آرایه در بیت: « پرسیدم از هلال که قَدّت چرا خم است؟ / گفتا خمیدن قدم از بار ماتم است » ، <u>وجود ندارد</u> ؟ (1) تشبیه (2) حسن تعلیل (3) استعاره (4) اسلوب معادله	0/5																				
بخش چهارم: <u>نقد و تحلیل نظم و نثر</u> (4 نمره)																						
<u>الف) نقد و تحلیل نظم</u> (2 نمره)																						
35	سروده زیر ، یکی از اشعارِ « <u>رودکی</u> » است. با توجه به این سروده به پرسش ها پاسخ دهید. « بوی جوی مولیان آید همی یاد یار مهربان آید همی ریگ آموی و درشتی راه او زیر پایم پرنیان آید همی آب جیحون از نشاط روی دوست خنگِ ما را تا میان آید همی ای بخارا، شاد باش و دیر زی میر، زی تو شادمان آید همی » (آ) دو واژه کهنه و مهجور در شعر بیابید. 0/5 (پ) آرایه حسن تعلیل را در بیت سوم توضیح دهید. 0/5 (ث) شعر را از نظر ویژگی های فکری بررسی کنید. (دو مورد) (ب) کاربردِ « را » در شعر از چه نوعی است؟ 0/25 (ت) در کدام بیت ، آرایه « تشبیه » وجود دارد؟ 0/25	2																				

با توجه به متن زیر از « **چهار مقاله** » به پرسش ها پاسخ دهید.

« بازرگانی بود بسیار مال و او را فرزندان دررسیدند و از کسب و حِرْفَتِ اعراض نمودند و دستِ اسراف به مالِ او دراز کردند. پدر ، موعظت و ملامتِ ایشان واجب دید و در اثنای آن گفت که: ای فرزندان ، اهلِ دنیا ، جویانِ سه رتبت اند و بدان نرسند ، مگر به چهار خصلت ؛ اما آن سه که طالبِ آنند ، فراخی معیشت است و رفعتِ منزلت ، و رسیدن به ثوابِ آخرت ؛ و آن چهار که به وسیلتِ آن بدین اغراض توان رسید ، اَلْفَعْدِنِ مال است از وجهِ پسندیده و ... »

(آ) یک نمونه حذف فعل به قرینهٔ لفظی در متن نشان دهید. 0/25

(ب) معادل امروزی « دررسیدن » چیست؟ 0/25

(پ) نوع نثر نوشته ، « مُرسل » است یا « فنی »؟ 0/25

(ت) یک واژهٔ کهن فارسی در سطر پایانی بیابید. 0/25

(ث) واژه های « سجع » را در سطر سوم نشان دهید. 0/25

(ج) « اعراض کردن » کنایه از چیست؟ 0/25

(چ) نویسنده ، چه افکاری را به خواننده منتقل می کند؟ (دو مورد) 0/5

بخش یکم: مبانی تحلیل متن ، تاریخ ادبیات و سبک شناسی (4 نمره)

0/5	1	طبق ابیات زیر ، درستی یا نادرستی موارد داده شده را تعیین کنید. « به دل می گفت: با دل نیست بازی کنون باید به کارم حيله سازی بگفت این و به صد داستان و تزویر بجست از دام ، همچون از کمان ، تیر » (آ) ترکیب سازی در واژه « حيله سازی » جزء نکات زبانی این شعر است. (ب) نوع قرارگرفتن قافیه در هر بیت ، نشان می دهد که قالب شعر « غزل » است. درست نادرست																				
0/5	2	واژه مناسب را از داخل کمانک انتخاب کنید. (آ) (زبان پهلوی - زبان پارتی) در دوره اشکانیان و در شمال و شمال شرقی ایران رایج بوده است. (ب) می توان آثار (ابوالفضل میبدی - خواجه عبدالله انصاری) را سرآمد همه نثرهای موزون فارسی شمرد.																				
0/5	3	جاهای خالی را با واژه های مناسب کامل کنید. (آ) در قرن ششم ، و هم سبکان او در آوردن مضامین دقیق در غزل بسیار کوشیدند. (ب) حماسه ملی ایران و شعر حماسی با به اوج رسید.																				
0/75	4	آثار « ردیف یکم » به کدام نویسندگان در « ردیف دوم » تعلق دارد؟ (در دیف دوم ، یک مورد اضافی است) <table><tr><td colspan="2">« ردیف دوم »</td><td colspan="2">« ردیف یکم »</td></tr><tr><td>کیکاووس</td><td>آ</td><td>سفرنامه</td><td>1</td></tr><tr><td>قاضی حمیدالدین بلخی</td><td>ب</td><td>چهار مقاله</td><td>2</td></tr><tr><td>ناصرخسرو</td><td>پ</td><td>قابوسنامه</td><td>3</td></tr><tr><td>نظامی عروضی</td><td>ت</td><td>*****</td><td></td></tr></table>	« ردیف دوم »		« ردیف یکم »		کیکاووس	آ	سفرنامه	1	قاضی حمیدالدین بلخی	ب	چهار مقاله	2	ناصرخسرو	پ	قابوسنامه	3	نظامی عروضی	ت	*****	
« ردیف دوم »		« ردیف یکم »																				
کیکاووس	آ	سفرنامه	1																			
قاضی حمیدالدین بلخی	ب	چهار مقاله	2																			
ناصرخسرو	پ	قابوسنامه	3																			
نظامی عروضی	ت	*****																				
0/5	5	در هر پرسش ، مناسب ترین گزینه را انتخاب کنید. (آ) همه گزینه های زیر ، از نمونه های نثر « دوره غزنوی و سلجوقی » است ، به جز : (1) سیاست نامه (2) کیمیای سعادت (3) التفهیم (4) کشف (ب) کدام گزینه ، جزء ویژگی های « فکری » شعر سبک خراسانی نیست ؟ (1) بهره گرفتن از تشبیه حسّی در توصیف پدیده ها (2) طبیعی ، محسوس و عینی بودن توصیفات (3) سادگی اشعار پندآموز و اندرزگونه (4) حاکمیت روح حماسه بر ادبیات																				
0/5	6	درست یا نادرست بودن عبارت های زیر را مشخص کنید. (آ) شعر تعلیمی در قرن چهارم و نیمه اول پنجم به وجود آمد ولی در دوره غزنویان به پختگی رسید. (ب) سبک هندی در تقسیم بندی محمد تقی بهار ، سبکی است که در تمام طول قرن سیزدهم جریان دارد.																				
0/5	7	به پرسش های زیر پاسخ دهید . (آ) به مجموعه ویژگی هایی که شاعر یا نویسنده در نحوه اندیشه به کار می گیرد ، چه می گویند؟ (ب) تحوّل سبک شعر در نیمه دوم قرن ششم و اوایل قرن هفتم ، مقدمه ظهور کدام سبک در شعر فارسی شد؟																				
0/25	8	عبارت زیر ، کدام اثر را معرفی می کند؟ « موضوع این کتاب ، تاریخ گذشته ایران است ؛ امروزه فقط چند صفحه ای از مقدمه آن باقی مانده است. » صفحه یکم »																				
بخش دوم: موسیقی شعر (6 نمره)																						
0/25	9	حسّ و حال حاکم بر فضای کدام یک از دو شعر زیر ، « حزن انگیز و غمناک » است؟ (آ) آن پیکر شریف چو بر روی خاک ماند زین نظم ، شد گشوده به رویم در آلم (ب) ای مهر تو در دل ها ، وی مهر تو بر لب ها تا خار غم عشقت ، آویخته در دامن بر روی او پیاده گذشت و سواره هم بر قلب من نشست ، ز مرهم ، هزار هم وی شور تو در سرها ، وی سر تو در جان ها کوتاه نظری باشد ، رفتن به گلستان ها																				

تاریخ امتحان: / / 1401		مدت امتحان: دقیقه	شماره صفحه
ساعت شروع:		تعداد صفحه	شماره صفحه
نام مصحح:	نام مصحح:	نمره تجدیدنظر با عدد:	نمره تجدیدنظر با عدد:
تاریخ و امضاء:	تاریخ و امضاء:	نمره تجدید نظر با حروف:	نمره تجدید نظر با حروف:
نمره با حروف:	نمره با حروف:		
19	در کدام بیت، « ردیف » وجود ندارد؟	0/25	همی شاد گردد ز بویش روان یاد باد آن روزگاران یاد باد
20	قافیه در کدام بیت، <u>نادرست</u> است؟	0/25	ور دهم آن شرح ، خط بر جان نهم بی طمع شد ز اُشترِ آن یار و خویش خداوند امر و خداوند نهی هر دو چشمِ خویش را نیکو بمال
21	در بیت زیر، موارد خواسته شده را تعیین کنید. « چندان که گفتم غم با طیبیان آ وازه های قافیه پ (حروف اصلی قافیه)	1	درمان نکردند مسکین غریبان (ب) حروف الحاقی (ت) قاعده قافیه
بخش سوم: زیباشناسی (6 نمره)			
22	آرایه « واج آرایه » در کدام یک از ابیات زیر، مشهودتر است؟	0/25	دشمن شوند و سر برود ، هم بر آن سریم باد خنک از جانب خوارزم وزان است
23	کدام آرایه بدیع لفظی، بر تأثیر آهنگین رباعی زیر افزوده است؟	0/25	تا من بودی ، مَنّت نمی دانستم با من بودی ، مَنّت نمی دانستم
24	آ (در عبارت زیر، سجع را بیابید. « پشت و پناه سپاه من بود ، در دیده دشمنان خار و بر روی دوستان خال. »	0/5	(ب) نوع آن را مشخص کنید.
25	به دلیل کاربرد واژه های مشخص شده در عبارت زیر ، می توان این عبارت را نامید. « پادشاهی او راست <u>زیبنده</u> ، خدایی او راست <u>درخورنده</u> ، بلندی و برتری از درگاه او جوی و بس . »	0/25	
26	ارزش موسیقایی کاربردِ « سجع » در کدام یک از دو عبارت زیر ، بیشتر است؟	0/25	آ) در آیام طفولیت ، متعبّد و شب خیز بودم و مولع زهد و پرهیز . ب) عابدی در سبیل ، منکر حال درویشان بود و بی خبر از درد ایشان .
27	الف) تقابل سجع های متوازن یا متوازی در کدام یک از بیت های زیر ، مشاهده می شود؟ ب) کاربرد این سجع ها ، سبب پیدایش کدام آرایه بدیع لفظی شده است؟	0/5	آ) تیر بلای او را جز دل هدف نباشد ب) در بزم ز رخسار دو صد شمع برافروز تغ جفای او را جز جان سپر نباشد وز لعل شکر بار ، می و نُقل فرو ریز
28	الف) در کدام یک از ابیات ، شاعر از آرایه « ترصیع » بهره برده است؟ ب) دلیل انتخاب خود را بنویسید.	0/5	آ) چرا مطرب نمی خواند سرودی؟ ب) ما برون را ننگریم و قال را چرا ساقی نمی گوید درودی؟ ما درون را بنگریم و حال را
29	در بیتِ « هر که گوید کلاغ چون <u>باز</u> است / نشوندش که دیده ها <u>باز</u> است » ، آ) واژه های مشخص شده ، کدام آرایه بدیع لفظی را پدید آورده است؟ ب) دلیل خود را بنویسید.	0/5	

30	در بیتِ « وجه خدا اگر ت شودت منظر نظر / زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی » ، (آ) یکسانی واج ها در کدام دو واژه از عوامل غنای موسیقی لفظی شعر شده است؟ (ب) این ویژگی موجب ایجاد چه آرایه ای شده است؟	0/5																				
31	در هریک از بیت های « ردیف یکم » ، کدام یک از جناس ها در « ردیف دوم » ، به کار رفته است؟ <table><tr><td colspan="2">« ردیف یکم »</td><td colspan="2">« ردیف دوم »</td></tr><tr><td>1</td><td>زد به دلم در آتشی ، عشق بتی که نام او / زهره و آفتاب را زهره به آب می کند</td><td>آ</td><td>ناهمسان اختلافی</td></tr><tr><td>2</td><td>غم خویش در زندگی خور که خویش / به مرده نپردازد از حرص خویش</td><td>ب</td><td>همسان</td></tr><tr><td>3</td><td>وہ چه بیگانه گذشتی ، نه کلامی نه سلامی / نه نگاهی به نویدی ، نه امیدی به پیامی</td><td>پ</td><td>ناهمسان افزایشی</td></tr><tr><td>4</td><td>مرا زمانه ز یارم به منزلی انداخت / که راضی ام به نسیمی کز آن دیار آید</td><td>ت</td><td>ناهمسان حرکتی</td></tr></table>	« ردیف یکم »		« ردیف دوم »		1	زد به دلم در آتشی ، عشق بتی که نام او / زهره و آفتاب را زهره به آب می کند	آ	ناهمسان اختلافی	2	غم خویش در زندگی خور که خویش / به مرده نپردازد از حرص خویش	ب	همسان	3	وہ چه بیگانه گذشتی ، نه کلامی نه سلامی / نه نگاهی به نویدی ، نه امیدی به پیامی	پ	ناهمسان افزایشی	4	مرا زمانه ز یارم به منزلی انداخت / که راضی ام به نسیمی کز آن دیار آید	ت	ناهمسان حرکتی	1
« ردیف یکم »		« ردیف دوم »																				
1	زد به دلم در آتشی ، عشق بتی که نام او / زهره و آفتاب را زهره به آب می کند	آ	ناهمسان اختلافی																			
2	غم خویش در زندگی خور که خویش / به مرده نپردازد از حرص خویش	ب	همسان																			
3	وہ چه بیگانه گذشتی ، نه کلامی نه سلامی / نه نگاهی به نویدی ، نه امیدی به پیامی	پ	ناهمسان افزایشی																			
4	مرا زمانه ز یارم به منزلی انداخت / که راضی ام به نسیمی کز آن دیار آید	ت	ناهمسان حرکتی																			
32	هر یک از بخش های مشخص شده در بیت های زیر ، چه آرایه ای دارد؟ (آ) خواب نوشین بامداد رحیل باز دارد پیاده را ز سبیل (ب) به مُلکِ جَم ، مشو غره که این پیران رویین تن / به دستان به دست آرد اگر خود پور دستانی	0/5																				
33	هریک از توضیحات زیر ، کدام آرایه بدیع لفظی را معرفی می کنند؟ (آ) هم ریشه بودن واژه ها در حروف اصلی. (ب) ناهمسانی واژه ها در تعداد واج.	0/5																				
34	مناسب ترین گزینه را انتخاب کنید. (آ) کدام یک از آرایه های زیر ، موضوع علم بدیع لفظی می باشد؟ (1) متناقض نما (2) تکرار (3) تشبیه (4) مجاز (ب) کدام آرایه در بیت: « پرسیدم از هلال که قَدّت چرا خم است؟ / گفتا خمیدن قدم از بار ماتم است » ، وجود ندارد؟ (1) تشبیه (2) حسن تعلیل (3) استعاره (4) اسلوب معادله	0/5																				
بخش چهارم: نقد و تحلیل نظم و نثر (4 نمره)																						
الف) نقد و تحلیل نظم (2 نمره)																						
35	سروده زیر ، یکی از اشعارِ « رودکی » است. با توجه به این سروده به پرسش ها پاسخ دهید. « بوی جوی مولیان آید همی یاد یار مهربان آید همی ریگ آموی و درشتی راه او زیر پایم پرنیان آید همی آب جیحون از نشاط روی دوست خنگِ ما را تا میان آید همی ای بخارا، شاد باش و دیر زی میر، زی تو شادمان آید همی » (آ) دو واژه کهنه و مهجور در شعر بیابید. 0/5 (پ) آرایه حسن تعلیل را در بیت سوم توضیح دهید. 0/5 (ث) شعر را از نظر ویژگی های فکری بررسی کنید. (دو مورد) 0/25 (ب) کاربردِ « را » در شعر از چه نوعی است؟ 0/25 (ت) در کدام بیت ، آرایه « تشبیه » وجود دارد؟ 0/25	2																				
ب) نقد و تحلیل نثر (2 نمره)																						
2	با توجه به متن زیر از « چهار مقاله » به پرسش ها پاسخ دهید. « بازرگانی بود بسیار مال و او را فرزندان در رسیدند و از کسب و حرقتِ اعراض نمودند و دستِ اسراف به مالِ او دراز کردند. پدر ، موعظت و ملامتِ ایشان واجب دید و در اثنای آن گفت که: ای فرزندان ، اهلِ دنیا ، جویان سه رتبت اند و بدان نرسند ، مگر به چهار خصلت ؛ اما آن سه که طالبِ آنند ، فراخیِ معیشت است و رفعتِ منزلت ، و رسیدن به ثوابِ آخرت ؛ و آن چهار که به وسیلتِ آن بدینِ اغراضِ توان رسید ، اَلْقَدَرِ مال است از وجهِ پسندیده و ... » (آ) یک نمونه حذف فعل به قرینه لفظی در متن نشان دهید. 0/25 (ب) معادل امروزی « در رسیدن » چیست؟ 0/25 (پ) نوع نثر نوشته ، « مُرسل » است یا « فنی »؟ 0/25 (ت) یک واژه کهن فارسی در سطر پایانی بیابید. 0/25 (ث) واژه های « سجع » را در سطر سوم نشان دهید. 0/25 (ج) « اعراض کردن » کنایه از چیست؟ 0/25 (چ) نویسنده ، چه افکاری را به خواننده منتقل می کند؟ (دو مورد) 0/5	2																				
« پاسخننامه علوم و فنون ادبی (1) نوبت دوم ، سال 1401 »																						
بخش یکم: مبانی تحلیل متن ، تاریخ ادبیات و سبک شناسی (4 نمره)																						

1	آ) درست ب) نادرست	0/5																																
2	آ) زبان پارتی ب) خواجه عبدالله انصاری	0/5																																
3	آ) آنوری ب) فردوسی	0/5																																
4	« 1 پ (سفرنامه = ناصر خسرو) « 3 آ (قابوسنامه = کیکاووس) « 2 ت (چهارمقاله = نظامی عروضی) »	0/75																																
5	آ) گزینه « 3 » (التّفهیم « از نمونه های نثر دوره سامانی است.) ب) گزینه « 1 » (این گزینه از ویژگی های « ادبی » سبک خراسانی است.)	0/5																																
6	آ) نادرست 2) نادرست آ) شعر تعلیمی در قرن چهارم و نیمه اول پنجم به وجود آمد ولی در دوره سلجوقیان به پختگی رسید. ب) سبک هندی در تقسیم بندی محمد تقی بهار ، سبکی است که از قرن دهم تا سیزدهم جریان دارد.	0/5																																
7	آ) سبک شعر ب) سبک عراقی	0/5																																
8	« شاهنامه ابومنصوری »	0/25																																
بخش دوم: موسیقی شعر (6 نمره)																																		
9	گزینه « آ » حس و حال حاکم بر فضای ابیات گزینه « ب » ، شاد و طرب انگیز است.	0/25																																
10	گزینه « آ » (چهار رکن « پاره » دارد) <table><tr><td>د</td><td>لی</td><td>کز</td><td>ت</td><td>سو</td><td>زد</td><td>چ</td><td>با</td><td>شد</td><td>د</td><td>وا</td><td>یش</td></tr></table> گزینه « ب » سه رکن « پاره » دارد. <table><tr><td>ب</td><td>بس</td><td>تی</td><td>چش</td><td>م</td><td>یع</td><td>نی</td><td>وق</td><td>ت</td><td>خا</td><td>بست</td></tr></table>	د	لی	کز	ت	سو	زد	چ	با	شد	د	وا	یش	ب	بس	تی	چش	م	یع	نی	وق	ت	خا	بست	0/25									
د	لی	کز	ت	سو	زد	چ	با	شد	د	وا	یش																							
ب	بس	تی	چش	م	یع	نی	وق	ت	خا	بست																								
11	گزینه « آ » « د (ص) + و (م) + س (ص) + ت (ص) »	0/25																																
12	« چون هجای پایان مصراع همیشه بلند به حساب می آید. »	0/25																																
13	آ) شعر نو (نیمایی) ب) طول مصراع ها یکسان نیست.	0/5																																
14	آ) « _ _ _ » ب) « نگاه »	0/5																																
15	گزینه « آ » <table><tr><td>د</td><td>رین</td><td>با</td><td>غز</td><td>خ</td><td>دا</td><td>خا</td><td>هد</td><td>د</td><td>گر</td><td>پی</td><td>را</td><td>ن</td><td>سر</td><td>حا</td><td>فظ</td></tr><tr><td>U</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>U</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>U</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td><td>U</td><td>-</td><td>-</td><td>-</td></tr></table>	د	رین	با	غز	خ	دا	خا	هد	د	گر	پی	را	ن	سر	حا	فظ	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	0/5
د	رین	با	غز	خ	دا	خا	هد	د	گر	پی	را	ن	سر	حا	فظ																			
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-																			
« صفحه یکم »																																		
16	<table><tr><td>آ</td><td>ی</td><td>ن</td><td>آر</td><td>نق</td><td>ش</td><td>ت</td><td>پن</td><td>مو</td><td>د</td><td>راست</td></tr><tr><td>-</td><td>U</td><td>U</td><td>-</td><td>-</td><td>U</td><td>U</td><td>-</td><td>-</td><td>U</td><td>-</td></tr></table>	آ	ی	ن	آر	نق	ش	ت	پن	مو	د	راست	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	1										
آ	ی	ن	آر	نق	ش	ت	پن	مو	د	راست																								
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-																								

[illegible]

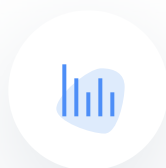
	ث) 1- روح شادی و نشاط و خوش باشی در شعر غلبه دارد. 2- شعر واقع گراست و توصیفات عمدتاً طبیعی ، ساده ، محسوس و عینی است. 3- فکر و کلام در شعر ساده است.
ب) نقد و تحلیل نثر (2 نمره)	
2	آ) « فراخی معیشت است و رفعتِ منزلت [است] ، و رسیدن به ثوابِ آخرت [است] » ب) « رشد کردن ، به بلوغ رسیدن » پ) « فَنّی » (مُرسل (ساده) نیست ، چون واژه های عربی ، نمونه های سجع و ... در آن یافت می شود.) ت) « الفغدن » (ذخیره کردن ، پس انداز کردن) ث) « اما آن سه که طالب آنند ، فراخی <u>معیشت</u> است و رفعتِ <u>منزلت</u> ... » ج) « بی توجهی و بی اعتنایی » چ) 1- اسراف و زیاده روی موجب نابودی زندگی می شود ؛ پس باید از آن پرهیز کرد. 2- هر کس در دنیا ، در پیِ « آسایش ، مقام بلند و ثوابِ آخرت » است ، باید از راه درست ، ثروت جمع کند.
« صفحه سوم »	

شاد باشید.

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد